

ille textus, penitus arcetur, & Glossa dicit, ipso iure, & Extrauag. 2. de simon. ubi dicitur, omnem electionem, collationem, & c. simoniace factam esse ipso iure nullam: at hæc est simoniace facta. Sic tenent Panorm. cap. penult. de elect. num. 2. Henricus Q. lib. 14. de irregul. cap. 6. num. 7. in commento littera O. & lib. 13. de excomm. cap. 37. num. 5. Nauar. lib. 2. de restit. cap. 2. mon. 429. Calliodorus decis. 3. de sequestratione possess. Couar. relat. disputata reg. peccatum 2. par. §. 8. num. 8. vers. Quod si contendas, & vers. sed iuxta, dicit textus significantes hanc collationem rescindendam fore referendos esse ad reuocationem facti, quæ potius est quedam declaratio facti, quam reuocatio iuris, id est, iudex declarat ab initio nullam fuisse. Idem colligitur ex Doctoribus statim citandis, qui asserunt hunc teneri restituere fructus extantes perceptos durante illa bona fide. nam si collatio valida fuisset, non teneretur illos restituere, vt mox dicemus: & hæc sententia est valde probabilis.

15 Secunda sententia probabilior ait collationem esse validam, & sic verum acquirere titulum sic proutum, licet (vt dixi) teneatur, cum sciuerit simoniam, renunciare. Probatur, quia nullus est textus expresse irritans collationem, & cap. nobis, de simon. dicit irritandam, & cap. de regularibus, eod. tit. tantum dicitur Episcopo, vt cogat eos ad renunciandum, & extrauagans 2. de simon. expresse loquitur contra simoniace obtinentem beneficium: at hic non fuit simoniaceas. Sic tenent Felin. cap. in sinatu, de simon. num. 6. Nauar. lib. 5. consil. de simon. in antiquis, consil. 60. in nouis, consil. 95. Ludou. Gomez reg. de vniuersali, quest. 12. §. 1. & ista, in medio, licet in principio videatur sentire oppositum, & dicit sic decidisse Romam, & Couar. in hanc valde inclinat reg. peccatum 2. par. §. 8. num. 7. & licet num. 8. teneat contrarium, tamen vocat eam veriolem, quasi hanc relinquens vt probabilem.

16 Limita hanc sententiam, vt intelligatur quando beneficium vacat per obitum alicuius. nam si vacat per renunciationem simoniaceam illius, qui pecunias recepit ad hoc, vt resignaret, collatio illius beneficii facta ignorantem non est valida; quia talis renunciatio non fuit valida, nec transtulit titulum à resignante, vt dicemus infra dub. 118. Sic Ludou. Gomez ibi, Nauar. lib. 5. consil. tit. de simon. in nouis, consil. 21.

17 Ex solutione huius inferitur solutio alterius dubij, nempe an recipiens beneficium per simoniam ab alio, se ignorante, commissam, teneatur, quando simoniae conscius fuerit, restituere fructus bona fide perceptos vsque tunc. Duplex est sententia.

18 Prima dicit teneri restituere fructus tunc extantes, non autem bona fide consumptos; quia est possessor bonæ fidei. Sic D. Thomas 2. 2. quest. 100. art. 6. ad 3. Aragon eodem art. 6. fol. 1135. D. Anton. 2. par. tit. 1. cap. 5. §. 21. Syluest. verbo simonia, q. 13. dictio 8. Rosel. simonia. 6. num. 3. Victoria relect. de simonia, 2. par. num. 8. Manuel 2. tomo summa, cap. 66. num. 3. Sotus lib. 9. de inst. quest. 8. art. 1. ad 3. Angel. simonia 7. num. 3. & hoc tenentur etiam dicere asserentes collationem non fuisse validam, vt dicemus statim ex Nauarta, & Couarruua loco citando.

19 Nota, quod in quantum dicunt D. Thom. & Doctores citati non teneri restituere fructus bo-

na fide consumptos, intelligendi sunt, nisi in quantum ex eis talis beneficiarius est factus locupletior: & patet ex ratione, quam assignant, nempe quia est possessor bonæ fidei. Sic Sotus, Angel. ibi.

Hinc inferitur posse hunc ex eis fructibus consumptis deducere expensas, quas fecit in Bullis beneficii, vel in lite, si qua circa illud mota est; quia hæc expensæ factæ sunt ratione beneficii, & bona fide illud possidebat. Sic docti iuniores.

Nota etiam, quod si triennio bona fide fuit, 21 præscribit fructus beneficii ante illud triennium perceptos, & sic non tenentur eos restituere, vt habes supra hoc 2. lib. cap. 1. dub. 21. sine, de accept. per. som. immo ipsum beneficium præscribit triennio, vt ibi habes.

Secunda sententia probabilior ait nullo modo 22 teneri restituere fructus perceptos ante scientiam simoniæ, licet tunc extant. Hæc sequitur manifestè ex sententia, quam tenuimus, scilicet talem collationem fuisse validam: & ita Doctores illius tenentur hoc dicere (vt aduertunt Couar. reg. peccatum 2. par. §. 8. num. 8. vers. sed iuxta, Nauar. lib. 2. de restit. cap. 2. num. 430.) Et ratio est, quia sunt percepti eo tempore, quo quis verum beneficii titulum, & bonam fidem habuit. Hanc tenet Nauar. lib. 5. consil. tit. de simon. in antiquis, consil. 30. & 61. num. 7. & 15. in nouis, consil. 97. num. 7. & 15. & consil. 71. num. 3. & consil. 73. sine.

Nota tamen, quod prior sententia habebit locum, 23 quando per renunciationem simoniaceam alicuius ipso recipiente ignorante habuit beneficium, quia in hoc casu, vt dixi num. 16. non valet collatio huic facta.

DVBIVM CXVII.

An mediator simoniæ, per quam quis obtinet beneficium ignoranter, vel sciens simoniam, teneatur restituere fructus beneficii, si ipse beneficiarius non restituit, & cætera que beneficiarius teneatur restituere: & ipsum admonere, quando laborat ignorantia simoniæ commissæ; vel quid teneatur facere.

1 Sit prima conclusio. Quando beneficiarius ipse tenetur restituere fructus beneficii acquisiti, si non restituit, tenetur mediator eos restituere. Ratio, quia fuit causa illius acquisitionis iniusta. Sic Nauar. lib. 5. consil. tit. de simon. in antiquis, consil. 15. num. 3. & consil. 30. sine, in nouis, consil. 70. num. 3. & consil. 73. sine, & consil. 100.

Hinc fit, quod quando est simonia conuentionalis, aut mentalis, vel quando fuit per alium ipso beneficiario ignorante, commissam, dum talis beneficiarius manet in ignorantia, non tenetur fructus restituere. Ratio, quia in his casibus collatio beneficii est valida, nec tenetur ipse beneficiarius fructus restituere. Sic Nauar. ibi in antiquis, illo consil. 30. sine, in nouis, eo consil. 73. sine.

2 Secunda conclusio. Quando alter est in bona fide, nec est certum, quod simonia sit talis, quæ obliget adueniente scientia ad resignandum beneficium, non tenetur illum admonere. Ratio, quia est in bona fide, & non est certum teneri restituere;

restituere: & hic non tam agitur de damno vitando, quam de lucro captando, siquidem non auferitur id, quod est alicuius, sed impeditur lucrum Ecclesie, cui illi fructus restituendi erant; cuius rei scientia non tam cogit admonere, quam cogeret scientia vitandi damnationem, quam quaerit. Sic Nauar. eod. tit. in antiquis, consil. 46. num. 1. 2. 3. in nouis, consil. 37. num. 4. 5. 6.

3 Tertia conclusio. Quando esset clarum, quod habita scientia simonia teneretur dimittere beneficium, & spes valde probabilis, quod dimitteret, & mediator potest absque sue fame dispendio ipsum monere, tenetur ad id; secus, si hæc non concurrat. Patet prima pars, quia fuit causa illius damni retentionis beneficii, quod alter sciens simoniam tenetur dimittere, & est in damnum Ecclesie, cuius beneficium, & fructus retinentur: & quando est in damnum tertij, Doctores communiter dicunt etiam Confessorem teneri admonere. Patet secunda pars; quia alias esset omnino vana admonitio, si non est spes, quod proficiet: nec tenetur cum graui fame periculo bona temporalia restituere; iuxta communem: & in casu credo esse verum, quod dicit P. Doctor Toleus, scilicet quod tenetur admonere talem ignorantem.

DVBIVM CXVIII.

Cui sit restituendum beneficium simoniace acquisitum.

1 HAc in re certum est, quod quando beneficium vacuum confertur alicui simoniace, & sic non acquirit titulum illius, tenetur illud resignare in manibus legitimi superioris, quia nullus habet tunc ius ad illud beneficium; titulus enim simoniaceus est nullus, & antea nullus erat legitimus possessor, sed vacabat: & in hoc casu loquuntur Syluest. beneficium, 3. quest. 10. Tabien. beneficium, 3. quest. 3. Angel. verb. beneficium, num. 44. Victoria relect. simon. 2. p. num. 6. licet enim non explicent hoc, sed absolute dicant recipientem beneficium iniuste teneri illud resignare in manibus superioris: at non loquuntur in casu, quo quis erat legitimus beneficii possessor, qui simoniace renunciavit.

2 At tota difficultas est, quando beneficium non erat vacans, sed alicui simoniace illud resignauit, v.g. accepto pretio, an tale beneficium sit reddendum illi, qui resignauit.

3 Quidam dicunt nullo modo esse reddendum priori possessori, sed in manibus superioris resignandum.

Probatur primò, quia dum Prælati secundum suam estimationem Petro contulit, abstulit simpliciter à Paulo; quare neuter eius dominus est: non Paulus, quia illi est ademptum: non Petrus, quia per simoniam factus est inhabilis ad illud acquirendum.

Secundò probatur, quia si quis renunciet beneficio per simoniam tantum conuentionalem in Paulum, non dubium est, quin valeat resignatio, & beneficium legitime possideat Paulus, antequam soluat pretium, & sic fiat realis; quia, vt supra dub. 106. dixi, hæc simonia non subiacet penis: ergo per hoc quod soluat Paulus pretium, & sic fiat simonia realis, non redit beneficium Th. Sanchez Consil. moral. Tom. I.

ad priorem possessorem, qui resignauit; nulla enim est noua collatio facta priori possessori, absque qua beneficium obtineri nequit, cap. 1. de reg. iuris, in 6. Hanc tenent Sotus lib. 9. de iustit. quest. 8. art. 1. corpore sine, vers. de restitutione autem. Metina lib. 1. summa, cap. 14. §. 2. 1. fol. 129. pag. 1. Ludouic. Lopez 1. p. inst. noni cap. 3. fol. 971. pag. 1. vers. sexta dicitur. Rebuff. praxi benefic. tit. de simon. in resignat. num. 10. vbi addit talem resignationem valere in resignantis præiudicium, etiam si clausula apponatur, non aliter, nec alias; & sic non possit redire ad suum beneficium, quod ex sua simonia amisit. Et quod valeat in præiudicium renunciantis, tenet Tiraquell. alios referens, de retratu lignagier, §. 26. glossa 2. num. 10.

Secunda tamen sententia multo probabilior 4 ait per talem resignationem simoniaceam non vacare beneficium, sed esse omnino nullam, & per consequens verum titulum beneficii manere apud resignantem, & per consequens ipsi reddendum, donec per sententiam illo priuetur. Probatur ex Extrauagant. 2. de simon. vbi dicitur quod electiones, & c. & quas alia dispositiones simoniace factæ viribus omnino carent: ergo cum resignatio simoniace sit quedam dispositio facta de beneficio, viribus omnino caret: ergo nullus est momenti, & per consequens non facit vacare beneficium, nec auferit titulum à resignante, nec transfert in resignatium: si enim aliquid horum faceret, non caret omnino viribus. Hanc tenet Capella Tolosana decis. 438. Flamininus lib. 1. de renunciat. benef. quest. 3. num. 99. Papius tract. de potest. Capit. sede vacante, fol. 16. quem refert, & sequitur Ludouic. Gomez reg. de vniuersali, quest. 12. §. 1. & ista; dicitque sic esse bis decisum in Rota. Felin. cap. ad audientiam, el. 2. de restit. num. 3. ante vers. Quod autem. Lambert. de irregul. lib. 2. p. 1. quest. art. 3. num. 5. glossa cap. super hoc, de renunciat. vers. pecunia. Innocent. cap. cum vnuerforam, de rerum permu. & ibi Hostiens. sine. Immo ibi num. 6. & ibi Anchar. num. 5. Panorm. ibi num. 6. & cap. cum clericis, num. 2. de pactis. Archid. cap. ordinationes, 1. quest. 1. Milius in repertorio, verbo renunciatio, quest. 4. Nauar. summa Lat. cap. 23. num. 109. dicens communem: & summa Lat. noua cap. 17. num. 108. lib. 5. consil. tit. de simon. in nouis, consil. 36. num. 2. & consil. 68. num. 1. consil. 48. num. 3. & 4. & consil. 21. per totum, in antiquis verò consil. 6. num. 4. & consil. 14. num. 3. Ludouic. Lopez 1. p. instruct. noni, cap. 159. initio. Bald. cap. penult. de elect. sine. Fauet Couarr. 1. variat. cap. 5. num. 3. sine, vbi dicit renunciantem beneficio simoniace esse priuandum beneficio: non ergo sentit ipso iure amittere.

Inmo & renunciatio beneficii simoniace simonia confidentiali, non est valida, & per consequens per illam non vacat beneficium; quia Pius Quintus in suo motu proprio omnes dispositiones huiusmodi annullat. Sic Nauar. summa Lat. cap. 17. num. 108. Ludouic. Lopez 1. p. instruct. noni, cap. 159. sine.

An verò quando alicui ignorantem simoniam 6 confertur beneficium per resignationem simoniaceam, valeat collatio, dixi dub. 116.

Nota primò, quod vt hæc resignatio simoniaca 7 non valeat, & sic per illam non vacet beneficium, nec transferatur in alterum, oportet quod sit simonia realis, id est, completa ab vtraque parte

& sic Nauarr. lib. 5. consil. tit. de simon. in nouis. consil. 36. num. 2. expresse limitat de simonia reali; & patet etiam, quia hoc probat Nauarr. in omnibus locis per Extrava. 2. de simon. excommunicat. quam ex ipso Nauarr. & aliis probat supra dub. 106. tantum comprehendere simoniam realem vtrinque completam, & aliam simoniam nullis subiacere penis: excipit (vt ibi excipi) simoniam confidentialem in qua factis esse ex altera parte completam. Et ad argumentum secundum positum pro prima sententia, dico quod illa resignatio, & collatio facta per superiorem est conditionalis, & habet in se tacitam conditionem, vt (inquam) valeat, nisi completa fuerit simonia: & ubi completur, retrahitur ad priorem statum; vt dixi eodem dub. 106. ubi respondi ad obiectionem, quae contra hoc potest fieri.

8. Secundo nota, quod si defectus prioris resignationis sit occultus, cum hic possidens habeat titulum coloratum, debet renunciare in manibus superioris, vt detur priori resignanti, vt dixi in simili supra dub. 115. num. 2. alias cum non consistat de titulo resignantis, sed potius de ipsa resignatione in foro externo, non admittitur vt beneficiarius, & si possidens obierit, reputabitur vacans, &c.

9. Ex dictis infertur, quod possidens id beneficium per renunciationem simoniacam, cum renunciatio non sit valida, & titulus remaneat apud renunciantem, renunciarius tenetur ipsi renunciati restitue fructus, quia fructus beneficij sequuntur dominium, & titulum beneficij, vt late probat Flaminius lib. 1. de renunc. benefic. quest. 6. num. 13. Et non est textus prius hunc renunciati fructibus, sed tantum obtinentem simoniacae beneficium. Vnde dum dicunt Doctores, & dicimus sub. sequenti, fructus simoniacae acquisitos esse restituendos Ecclesiae, vel pauperibus, loquuntur, quando beneficium vacans simoniacae obtinetur; tunc enim nullus habet titulum illius beneficij: sedus quando non vacabat, sed simoniacae resignatur, cum enim titulus maneat apud resignantem, ipsi debentur fructus. Ex quo etiam fit, quod si renunciatus receperit pecuniam a resignatario pro renunciatione, potest compensare eam fructibus, quos recepit resignatarius; cum ex pecunia ipsi resignatario restitueret sint. Haec omnia Nauarr. lib. 5. consil. tit. de simon. in nouis. consil. 48. num. 3. & 4. & consilium circa hoc viros valde doctos Societatis, & responderunt hanc sententiam sibi placuisse.

DVBIVM CXIX.

Qui sint restituendi fructus acquisiti ex beneficio per simoniam obtento.

1. Aliqui censent restituendos esse Camera Apostolicam; quia licet secundum ius antiquum cederent Ecclesiae, cuius esse beneficium, vel pauperibus, at stylus Curiae, qui facit ius, habet, vt Camera Apostolica cedat. Sic Sotus lib. 9. de iustis. quest. 8. artic. 1. ad 4. & aliqui iniuniores.

2. Sed contra hos fortiter urget, quod alij Doctores non meminerunt huius styli, & Nauarr. qui Romae scripsit, & tandem ibi habitavit, oppositum dicit, vt videbimus: & summa Lat. cap. 23. num. 111. vers. Quinque nota, agens de simonia confidentiali,

in qua Pius Quintus referauit fructus per illam perceptos, dicit esse casum nouum.

Alij dicunt esse restituendos Ecclesiae, in qua est illud beneficium; quia in pretio simoniacae recepto ita definitur cap. de hoc, de simon. & in vtroque casu eadem videtur ratio, cum in vtroque Ecclesiae inferatur iniuria per simoniam in suo beneficio commissam. Sic D. Thom. 2. 2. quest. 100. art. 6. ad 4. Syluest. verbo renunciatio, quest. 3. dicto 2. Tabien. ibi quest. 7. Beja adu. 37. fine; & idem docent generaliter de omni minus canonice, & inualide tenente beneficium, Syluest. beneficium 3. quest. 20. Angel. verbo beneficium, num. 44. Tabiena beneficium 3. quest. 5. Hostiens. quem refert, ac sequitur Gabriel 4. dist. 35. quest. 8. art. 2. conclus. 1.

Limitat D. Thomas, nisi Praelatus, & totum Collegium fuerint in culpa; quia tunc autoritate superioris vel alteri Ecclesiae, vel pauperibus sunt restituendi: sedus quando solus Praelatus, vel aliquis de Collegio deliquit; tunc enim Ecclesiae sunt restituendi, quia delictum Praelati, vel alicuius particularis, non nocet Ecclesiae.

Sit tamen conclusio. Probabilis est restituendos esse eos fructus Ecclesiae, vel pauperibus, vel futuro successori in eo beneficio, vel posse se cum Papa componere pro iis fructibus. Fundamentum huius est in quantum dicit, quod potest Ecclesiae, quod posuimus pro secunda sententia; & ibi citat Doctores, quod possit pauperibus, quia de pretio simoniacae accepto id fatentur multi Doctores, vt dixi supra dub. 114. & tamen hic militat eadem ratio: immo maior ratio est, vt pretium non possit restitui pauperibus, quia cognoscitur dominus, nempe is, qui dedit pretium: & quia est etiam textus expressus, vt tale pretium detur Ecclesiae, cap. de hoc, de simonia. Item quia ubi non est dominus certus alicuius rei iniuste acquisita, ea debetur pauperibus; at hic non cognoscitur dominus, nam nullus est legitimus dominus talis beneficij, cum illud possidens iniuste retineat, & nullus sit alius proprietarius. Item quia non recitantes horas debent restituere fructus Ecclesiae, vel pauperibus, iuxta motum proprium Pij Quinti. Item parochi non residentes tenentur Ecclesiae, vel pauperibus restituere, iuxta Trident. sess. 23. cap. 1. de reformat. Cum ergo etiam in hoc casu fructus beneficij male acquirantur, videtur eos similiter posse Ecclesiae, vel pauperibus restitui. Quod possit restitui futuro successori, quia fructus beneficij vacantis referuntur futuro successori, vt habetur expresse cap. cum vos, de offic. ordin. in fine. Clementin. statutum, de elect. cap. quia sapere, de elect. in 6. cap. praesens, de offic. ordin. in 6. & docent lex 11. titul. 15. part. 1. Syluester beneficium 5. initio, Angelus verbo beneficium, num. 40. Armilla ibi, num. 51. vel, vt habetur in dictis textibus, & docent Doctores citati, possunt in utilitatem Ecclesiae expendi. Quod possit fieri compositio cum Papa, quia haec restituitio fructuum est de iure Ecclesiastico, in quo potest Papa dispensare. Item quia cum non sit persona certa, cui debentur, sed incertis pauperibus sint restituendi, potest Pontifex compositionem facere, sicut facit de aliis bonis incerti domini. Quod si arguas quomodo potest Pontifex facere

facere compositionem, cum tale beneficium vacans vacet, & fructus beneficij vacantis, iuxta textus citatos, debentur certae personae, scilicet futuro successori, vel Ecclesiae, in qua est beneficium. Respondet Nauarr. de spolijs, §. 12. num. 3. quod illi textus loquuntur, quando beneficium vacat de iure, & de facto, non autem quando vacat de iure, sed non de facto, vt in casu praesenti, quia tunc licet nemo sit legitimus administrator ob defectum tituli canonici, quo legitima administratio conceditur, est tamen qualis qualis, & putatiuus administrator fructuum, & ita non pertinent tam plene iure ad futurum successorem, quam fructus beneficij omnino vacantis; quare in his non cadit compositio cum Camera Apostolica, at in illis cadit ante, quam Ecclesiae, vel futuro successori tradantur. Hanc conclusionem tenet Nauarr. super Extrava. Gregor. XI. de dario, & promissi pro iust. vel grat. num. 41. alias n. 45. fine. Et quod generaliter quoribus beneficium vacat de iure, licet non de facto, quia scilicet excommunicatus irregularis, vel simoniacae, vel alias inhabilis acceptauit beneficium, & sic non acquisiuit titulum, quod possit fructus restituere futuro successori, vel conuertere in utilitatem Ecclesiae, vel componere se cum Camera Apostolica, docet Nauarr. tract. de spolijs, §. 12. num. 4. & expresse etiam in simonico lib. 5. consil. tit. de simonia, in antiquis, consil. 62. fine, & 46. num. 2. in nouis, consil. 70. num. 4. & consil. 72. & 73. & quod possit etiam fieri pauperibus haec restitutio, docet etiam idem Nauarr. lib. 5. consil. tit. de simon. in antiquis, consil. 18. num. 4. in nouis, consil. 82. num. 4. Et quod possit fieri Ecclesiae, vel pauperibus, tenet etiam Victoria relect. de simon. 2. p. num. 6. fine.

6. Nota quod Nauarr. illo tract. de spolijs, §. 12. n. 4. ubi dicit posse conuertere in utilitatem Ecclesiae, addit, vel beneficij: & dicit doctrinam positam esse veram, siue ab initio titulus beneficij fuerit nullus, siue postea beneficiarius illum amiserit, vt per negligentiam ordines sacros assumendi, iuxta cap. licet canon. de elect. in 6. vel incompatibilitatem beneficiorum, iuxta cap. de multa, de prebend. vel alias causas, seu statuta; fructus enim sunt restituendi Ecclesiae, vel futuro successori, vel Camera Apostolica, componendo se cum ea: tu adde iuxta dicta, vel pauperibus.

7. Secundo nota, quod licet quando quis existens excommunicatus, vel suspensus, vel irregularis recepit beneficium, restituitio fructuum possit fieri futuro successori, at quando habet legitimum beneficij titulum, & fructus amittit, vel ob excommunicationem, suspensionem, &c. non potest fieri restitutio futuro successori, cum beneficium nullo modo vacet: sed debet fieri Ecclesiae, in qua est beneficium, vel pauperibus, vel debet obtineri compositio a Papa: vt de non recitante, & non residente dixi, & in conclusione posita reddidi rationem, & in secunda sententia posita retuli Doctores asserentes faciendam Ecclesiae. Sic quidam docti iniuniores.

8. Tertio nota, quod quando fit compositio cum Pontifice de fructibus male perceptis, non opus est fieri compositionem, nec facere mentionem de parte fructuum, quam potest deducere, qui tenetur fructus restituere, iuxta dicta supra dub. 115.

Th. Sanchez Consil. moral. Tom. I.

quia tantum debet fieri compositio de fructibus, qui restituendi sunt; ea pars non est restituenda. Sic praedicti iniuniores.

Quarto nota, quod licet expressio valoris beneficij secundum taxam Cancellariae sit fit, vt prouisio beneficij valeat, vt docet Felin. cap. ad aures, conclus. 11. & 16. de rescriptis, at ad faciendum compositionem de fructibus male perceptis non fat est, si reuera plures ea taxa male percepit. Sic Nauarr. lib. 5. consil. tit. de simon. in antiquis, consil. 73. in nouis est in fine totius quinti libri.

Quinto nota, quod si restitutio fructuum fuerit quantitatis notabilis, satisfaciatur assignando per instrumentum publicum annuos redditus pauperibus perpetuo distribuendos; quia hoc non est differri restitutionem, sed statim fieri: & patet ex dictis supra dub. 49. ubi diximus posse ex his bonis fundari capellam. Sic docti recentiores.

Ex dictis infertur primo, quod si promissus de beneficio simoniacae, vel quouis modo inualide, obtinerit renouationem tituli ab eo, qui potest, poterit absque alia dispensatione retinere fructus simoniacae, vel aliter absque vero titulo beneficij perceptos. Patet, quia poterat eos restituere primo successori legitimo in beneficio; & ipse est primus, qui legitime succedit in eo. Sic Nauarr. lib. 5. consil. tit. de simon. in nouis, consil. 99. num. 10. & tract. de spolijs, §. 12. num. 4. Speculator 1. part. tit. de dispensat. §. dicendum restat, de dispensatione super pluralitate beneficiorum, num. 2. Enriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 14. num. 3. & esp. 3. num. 3. faciunt Syluest. beneficium 5. initio, Lambertin. de irregul. lib. 2. part. 1. art. 7. num. 2. & Nauarr. lib. 5. consil. in antiquis, tit. de simon. consil. 15. ubi dicunt fructus beneficij vacantis de iure addit Nauarr. licet non de facto vacet) pertinere ad futurum successorem, & Lambert. dicit esse Innoc. & omnium, siue nemo possideat, siue quis mala fide possideat.

Maxime tamen aduertendum est, quod iniustus possessor beneficij non tantum tenetur facere mentionem de iniusta beneficij detentione, sed etiam de fructibus perceptis, alioquin impetratio erit subrepticia; quia fructus percipit reddidit cum magis inhabilem. Sic Nicolaus Milius, Ioan. Andr. Hostiens. quos refert, & sequitur Felin. cap. in nostra, de rescriptis, num. 10. cavallar. 1. Rebuffus praxi 3. part. signatura, verb. Dico non & irregul. patronatus, num. 57. 58. Nauarr. lib. 5. consil. tit. de irregul. in antiquis, consil. 8. num. 2. Quod limitat Felin. nisi eos conuertisset in utilitatem Ecclesiae. Et Calder. tit. de prebend. consil. 11. & tit. de rescriptis, consil. 13. limitat, nisi Papa proprio motu renouaret collationem. Sed hoc reprobat Felinus ibi cum Milio, & Lupo; quia licet tunc non possit allegari defectus obreptionis, at potest allegari defectus intentionis: & facta tali relatione, si facta sit gratia renouationis tituli cum obligatione ad se componendum in aliqua quantitate cum Camera Apostolica, ad illam tenebitur. Nauarr. de spolijs, §. 12. num. 4. Si autem ad id non obligetur, licet Papa non faciat mentionem compositionis fructuum, procedet doctrina posita, vt possit retinere fructus tantquam nouus successori. Mihi etiam videtur, quod si fructus illos expendit in pauperes, vel ipse cum sit pauper, in sua sustentatione expendit,

non tenetur eorum facere mentionem: sicut non tenetur, vt dixi ex Felino, quando expendit in utilitatem Ecclesie; quia aque (vt dixi) possunt restitui pauperibus, ac Ecclesie; & quia hanc mentio non fit tam ob fructus acceptos, alijs esse eam facturus, licet eos expendisset in Ecclesie utilitatem, quam ob compositionem cum Camera Apostolica: at in tali compositione non est facienda mentio nisi de fructibus, quos tenetur restituere: at non tenetur, quos in pauperes expendit.

13. Secundo infertur, quod si alius succedat in beneficio illo per hunc iniuste possessum, potest ille remittere huic restitutionem fructuum. Patet, quia illi erant restituendi. Sic Nauarr. de spolijs, §. 12. num. 3. & super Extravagant. Gregor. XIII. de datis pro iustitia, vel gratia, num. 42. alias 41.

14. Tercio infertur, quod licet Doctores communiter asserant suspensum a beneficio, quando per ipsum non stat quo minus absoluat, posse de fructibus beneficij, quos amittit, accipere, si pauper sit, necessaria sua sustentationi, vt habes supra hoc 2. lib. cap. 2. dub. 15. de benefic. & de excommunicato id quidam negant, alij vero id concedunt, vt habes supra, vbi de benefic. dub. 11. Et in eo, qui per simoniam obtinuit beneficium, fatentur Syluest. verbo renunciatio, quest. 3. dicto 2. Armill. verbo beneficium, num. 57. Angelus verbo renunciatio, sine, & ibi Tabiena quest. 7. Enriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 14. num. 2. in commento litera Q. posse de fructibus sic iniuste perceptis detrahere fructus stricte necessarios ad suam sustentationem: at de omnibus his dicendum est, quod si vere sunt pauperes, possunt sibi retinere de fructibus ad sustentationem sui, & suorum, licet per ipsos stet, quominus absoluantur: & Doctores limitantes quando per ipsos non stat, intelliguntur in foro externo. Probatur, quia (vt dixi) hi fructus sunt restituendi pauperibus: ergo si est pauper, potest sibi applicare, cum non sit peioris conditionis, quam alij. Sic Enriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 13. num. 4.

15. Tandem omnia dicta, nempe fructus male perceptos per simoniacum, aut alium iniustum detentorem beneficij esse restituendos futuro successorij, vel Ecclesie, vel pauperibus, sunt limitanda aliquibus modis.

16. Primo limita, nisi simonia sit confidentialis; quia tunc referuntur fructus Camere Apostolicæ, vt dixi supra dub. 34.

17. Secundo limita, nisi fructus adepti sint ab obtinente beneficium per simoniacam resignationem alterius; quia tunc resignanti sunt restituendi, vt dixi de precedenti sine.

18. Tercio limita, nisi esset statutum in Ecclesia, vt omnes fructus iniuste percepti restituantur certis operibus pijs; illis enim essent restituendi. Sic Nauarr. summa Lat. cap. 25. num. 123. & lib. 3. consil. in nouis, tit. de celebr. Miss. consil. 20. in antiquis, tit. de prebend. consil. 62. & in his consilijs sic limitat suam doctrinam tract. de spolijs §. 12. num. 4. quam hic reculimus.

19. Quarto limita, nisi beneficium iniuste obtentum, vt simoniace, vel ab excommunicato, &c. sit Canonicatus: tunc enim non tantum distributiones, sed etiam pars fructuum, quam vocant la grueña, debet restitui alijs Canonicis. Ratio est,

quia tale beneficium vere vacat: at fructus beneficiorum horum vacantium non referuntur futuro successorij, sed distribuuntur inter alios Canonicos, vt docet Panorm. & communis cap. relatum, et 2. de restit. vt refert, & sequitur ibi Couarr. n. 2. id colligens ex illo textu, & Enriquez lib. 13. de sacramento ordinis, cap. 14. in commento litera Q. sic limitat Nauarr. in omnibus locis cit. limitatione preced. Et licet hanc doctrinam reprobauerim in hoc secundo lib. cap. 2. dub. 63. quando fructus, quos vocant la grueña, non percipiuntur ab iniusto detentore Canonicatus, sed a iusto, at illos perdit, quia post legitimam obtentionem incidit in excommunicationem, vel non recitauit, &c. At est differens ratio, quia in hoc casu non vacat beneficium: & ita non procedit ratio posita.

An vero si huiusmodi Canonicus bona fide assistat choro, lucretur distributiones, habes supra hoc 2. lib. cap. 1. dub. 1. num. 1. de accept. person.

Vltimo limita, nisi beneficium esset tale, quod secundum constitutiones fundatoris illo vacante pertinet ad certam personam, v. g. ad consanguineum proximiorum: tunc enim qui simoniace, vel alio titulo inualido retinet tale beneficium, fructus perceptos tenetur restituere illi, qui succedere debebat secundum constitutiones in illo beneficio; quia illi fit iniuria, non relinquendo illi suum beneficium. Sic aliqui iniuiores.

Sed ego multum dubito de hac limitatione, si enim hic furtim se ingereret, dicens esse consanguineum proximiorum, cum non sit: vel esset coniugatus, & sic omnino incapax beneficij, manifestum est fecisse iniuriam illi vocato, & sic illi teneri restituere: at in nostro casu cum hic reuera sit legitime vocatus ad beneficium, & capax illius, & tantum deliquit in modo, quia scilicet, vel simoniace procurauit, vel antequam aboleretur ab excommunicatione, non peccat in ordine ad eum, qui debet succedere, sed tantum in ordine ad Ecclesiam, cuius preceptum transgreditur non ingrediens via recta.

D V B I V M C X X .

Qui possit dispensare in omnibus panis, quas supra dub. 104. diximus contrahere simoniacum, & reualidare titulum beneficij.

Cum in triplici tantum simonia (vt supra diximus) incurrantur pena, scilicet in simonia in ingressu Religionis, ordinis, & beneficij, vt clare procedamus, scilicet de his agendum est.

Primo ergo in simonia in ingressu Religionis a quis dispense, habes supra dub. 104. prope finem. Secundo in ordine dupliciter quis contrahit penas, scilicet vel quia ordinatur ab Episcopo simoniace, excommunicatione, interdictione, vel irregulari; & tunc quis dispense, habes supra dub. 104. num. 11.

Alio modo incurrit penas, nempe excommunicationem, & suspensionem, quando simoniace ordinatur: & de excommunicatione iam dixi supra dub. 104. esse referuatum Papæ: at potest quis ab illa absolui virtute Cruciate semel in vita, & semel in mortis articulo, sicut ab alijs referuatis. At hodie post motum proprium Sixti Quinti contra male ordinatos, licet non statuatur

ibi excommunicatio, at peccatum referuatur Papæ, ita vt nec per Bullam, nec virtute decreti Trident. sess. 24. cap. 6. de reformat. quando est occultum, liceat ab eo absolueri. Vide supra dub. 104. §. hinc fit.

5. Similiter ab excommunicatione, quam incurrit simoniace in beneficio, quam dixi supra dub. 104. referuari Papæ, potest quis semel absolui in vita, & semel in mortis articulo, virtute Cruciate, sicut ab alijs referuatis, vt bene Manuel in compositione Bullæ Cruciate. §. 13. num. 3. & 2. tomo summa cap. 66. sine.

6. At difficultas est, an possit talis simoniace absolui ab excommunicatione virtute Bullæ, antequam resignet beneficium, & restituat pretium, & fructus. Aliqui negant, quia Bulla, & quæcumque privilegia concedunt absolutionem ab excommunicatione, satisfacta parte: at hæc restitutio pertinet ad partis satisfactionem. Sic aliqui iniuiores, qui pro se referunt D. Thomam 2. 2. quest. 100. art. 6. ad 7. vbi hæc dicit: In alijs casibus potest Episcopus dispensare; ita tamen quod prius abrenunciet, quod simoniace acquirit.

7. At dicendum est posse absolui ab excommunicatione ante talem restitutionem, modo proponat restituere. Ratio, quia dum ius commune, & privilegia petunt premiti satisfactionem partis, intelliguntur, quando propter iniuriam illatam parti incurritur excommunicatio: at excommunicatio simoniace non imponitur propter damnum illatum alicui tertio, immo nec est posita excommunicatio eo quod hic retinet beneficium, vel fructus, hoc enim consequitur ad suum peccatum; sed excommunicatio posita est ob iniuriam illatam rei factæ, illam emendo, vel vendendo: immo in simonia non fit iniuria tertio, vt bene dicit Sotus 4. de iustit. quest. 7. art. 1. non enim est contra iustitiam, sed contra Religionem. Nec D. Thomas oppositum dicit, quia loquitur de dispensatione, vt possit iterum ei conferre beneficium; quod idem statim & nos dicimus. Sic tenent alij docti iniuiores.

8. De suspensione vero, quam incurrit simoniace in ordine, distinguendum est: aut enim scienter ordinatur simoniace, & tunc licet aliqui (vt refert Butrio cap. de simoniace, de simonia, num. 5.) dicant, si est occultum, posse Episcopum dispensare; si vero publicum, solum Papam: at dicendum est in vtroque casu solum Papam posse. Patet ex cap. penult. de simonia, & tenet ibi glossa veris per sedem. Panorm. dicens esse omnium, cap. de simoniace, eodem titulo, & ibi Butrio num. 5. Felinus ibi num. 2. Innocent. ibi num. 1. & ibi Holliens. Syluest. verb. suspensio, quest. 7. dicto 3. lex 16. sine, tit. 17. part. 1. Sotus lib. 9. de iustit. quest. 8. art. 2. conclus. vltima. Caietanus 2. 2. quest. 100. art. 6. circa solutionem ad 7. Armill. verbo simonia, num. 51. Angel. simonia 6. num. 3. Tabien. verbo simonia, quest. 9. & 68. Ludouic. Lopez 1. part. instruct. noui, cap. 307. fol. 972. pag. 2. Enriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 37. initio. Limitat tamen Syluest. quod non possit Episcopus quoad sic susceptum ordinem dispensare: vel vt ascendat ad ordines superiores; quia promoueretur per saltum, si non dispensatus in ordine simoniace recepto ascenderet ad superiores: & probat per cap. penult. de simonia, ibi, Ab ordine sic suscepto.

Immo hodie per Trident. sess. 24. cap. 6. de reformat. 9 potest Episcopus dispensare, si delictum sit occultum, vt bene Ludouic. Lopez dicto cap. 307. fol. 972. pag. 2. Obstat tamen motus proprius Sixti Quinti contra male ordinatos; & sic nec etiam quoad ordines ritè susceptos potest iuxta illum dispensare. An vero possit commiffarius per Bullam Cruciate, dicam tract. de expofitione Cruciate.

Quando vero ignoranter ordinatur quis simoniace, quia scilicet alius eo ignorante dedit pecunias, iuxta sententiam, quam amplexus sum supra dub. 104. non est necesse disputare quis dispenset; quia ibi defendi nullam incurri suspensionem: at tenendo communem sententiam, quod est suspensus, quidam dicunt quod si delictum est publicum, solum Papa dispensat; si vero occultum, Episcopus; argum. cap. ex tua, de simon. Sic Calder. cap. post translationem, de renunciat. Laurent. Tancred. & Holliens. cap. de simoniace, de simon. & ibi Butrio, num. 5. & hæc est communis sententia, vt refert Panorm. ibi num. 5.

At verius est posse in vtroque casu Episcopum: primo per illud cap. de simoniace, vbi indistincte permittitur dispensatio in hoc casu; & cap. presentium 1. quest. 5. Sic Panorm. cap. de simoniace, de simon. num. 5. & 6. & ibi Felin. n. 2. & ibi Innocent. Angel. simonia 6. n. 3. Armill. verb. suspensio, quest. 7. dicto 3. Addunt Syluest. Angel. & Tabien. illa quest. 68. hoc esse verum, licet postquam leuiti, non renunciauerit ordini, sed in eo ministrauerit, & ad superiores ascenderit. An vero possit hoc Episcopus, cum quo est commiffa simonia, statim dicam.

Quando autem simonia commiffa est in beneficio, potissima difficultas est, quis possit dispensare, vt talis simoniace possit habere illud beneficium.

Præmittenda tamen est quæstio alia generalis, an in casibus, in quibus iuxta dicta, & dicenda potest Episcopus dispensare cum simoniace in ordine, vel beneficio, id possit Episcopus, cum quo simonia commiffa est.

Communis sententia negat posse, & non affert textum, sed hanc rationem, quod ob suam turpitudinem indignus est, vt ipse dispense, sed dispensabit successor, vel superior: at potest probari ex cap. veniens, de filijs presbyt. & cap. diuersis, de cleric. coning. quæ habent Episcopum, qui scienter contulit beneficium coniugato, vel filio illius, qui illud immediate obtinuit, non potest illud ab eo auferre; secus si ignoranter. Sic Holliens. cap. de simoniace, de simon. sine, & ibi Anchar. num. 2. sine, & ibi Panorm. num. 7. sine, Innocent. ibi sine, Butrio ibi, & cap. penult. de elect. num. 7. Calder. cap. post translationem, de renunciat. glossa cap. presentium, 1. quest. 5. veris fratrum. Angel. simonia 6. num. 2. Armill. verbo simonia, num. 52. Syluest. verbo suspensio, quest. 7. dicto 3.

At verius est posse, quia cap. penult. de elect. & alij textus, qui concedunt Episcopo facultatem dispensandi, loquuntur indistincte. Sic in alio nouo simili tenet Nauarr. lib. 5. consil. tit. 3. de simonia in nouis consil. 97. num. 12. in antiquis consil. 61. num. 12. vbi quaerit, an possit Episcopus dispensare in simonia occulta, virtute Trident. sess. 24. cap. 6. de reformat. quando ipso sciente, & consentiente commiffa est in casu, in quo possit dispensare,

si ipso ignorante facta esset; & pro parte opposita allegat duo capita in oppositum citata; & respondet posse, quia Trident. eo cap. 6. indistincte loquitur: & quia licet in aliquibus casibus speciale sit, quod superior nequeat retractare aliqua mala se consentiente facta; & regulariter id potest, cap. si quis presbyterorum, cum ibi notatis, de rebus Eccles. non alienand. Item, quia non est locus predictae regulae in iurisdictione, quae non est contentiosa, sed voluntaria, qualis est haec: & sic concluditur posse, licet de mandato eius sit facta, quia in hoc non exercet iurisdictionem in se, nec iurisdictionem contentiosam, quae reddatur in iniuriam, & citatum.

16 Circa quaestionem ergo propositam, quod scilicet possit dispensare cum simoniace obtinente beneficium, ut illud possit retinere. Enriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 17. fine, in commento littera D. dicit, quod potest Episcopus cum paupere dispensare, sed voluntaria, qualis est haec: & sic concluditur posse Episcopum in foro conscientiae habitare occultum simoniacum, & sic denuo illi conferre beneficium, quia nullus textus exprimit referuari Papae, nisi in simonia confidentiali; ut refert Nauarr. cap. 23. in summa Latin. tom. 110. versic. tertio nota, & num. 2. in commento littera P. dicit, quod reualidatio beneficij per simoniam obtenti referuatur Papae in foro externo. Sed Nauarr. nil dicit ibi conferens ad hoc; tantum enim dicit esse peculiare in simonia confidentiali, quod prouisio illius beneficij, siue in personam, qua simoniace recepit, siue in quemcumque aliam, referuatur Papae: quod in aliis simoniis non contingit, sed ipsimet simoniaco non potest Episcopus conferre; at aliis bene potest. Et similiter, quod assert de matrimonio non facit ad rem, quia, ut possit Episcopus, debet esse in contrahentibus bona fides, & in separatione scandalum, & agitur de salute animae: at in simoniaco in beneficio inest bona fides, nec est scandalum, quod dimittat beneficium, nec agitur de animae salute, sed de commodo temporalis.

17 Summittat autem hac in re valde confuse loquuntur, quia non distinguunt de beneficio simplici, vel curato, nec de eadem vacatione, vel de diuersis, ut potest videri in Syluestro verbo suspensio, quest. 7. dicto 5. Angel. simonia 6. num. 3. Armill. verbo simonia, num. 52. Tabiena ibi quest. 9. & 68.

18 Ut ergo clare in re valde confusa procedamus, oportet praemittere duas distinctiones, & verba formalia, cap. penult. de elect. ex quibus pendet tota difficultas: deinde statuam conclusiones.

19 Prima distinctio est: aut beneficium est simplex, vel curatum, & nomine curati intelligitur etiam dignitas: in hoc enim aequiparantur, cap. de multa, de praebend. & cap. cum nullis, eodem tit. in 6. & docent Butrio cap. de simoniace, de simonia, num. 5. & ibi Panormitan. num. 6. & reliqui Doctores in conclusionibus citandi eodem modo loquuntur de his.

20 Secunda distinctio, aut simonia commissa est sciente recipiente beneficium; aut ab aliis, ignorante ipso. Primò ergo dicemus quando ignoranter, deinde quando scienter.

Verba formalia cap. penult. de elect. ex quibus 21 pendet tota haec difficultas, sunt haec: Si alicuius electionem propter simoniam, eo ignorante, ac ratum non habente, commissam consergit reprobari, cum eo super pralatione, ad quam et eius fuerat, illa vice non potest Episcopus dispensare, quamuis circa eum, qui ignoranter recepit simplex beneficium per simoniam, post liberam resignationem, Episcopi dispensatio toleretur. haec ibi. His praemissis, fit

Prima conclusio: Quando beneficium per 22 simoniam ignoranter acceptum est simplex, & cognita simonia beneficiarius sponte renunciat, certum est, quod possit Episcopus dispensare, ut illudmet habeat; quia sic dicitur expresse illo cap. penult. de elect. Sic glossa cap. nobis, de simonia, versic. reprobanda, & cap. post translationem, de renunciat. versic. nequeat, & cap. praesentium, 1. quest. 5. fine, Butrio dicto cap. nobis, fine, & d. cap. penult. num. 7. vbi & Immoles num. 1. & ibi Hostiens. & Panormitan. num. 5. Innocent. cap. de simoniace, de simon. num. 2. vbi & Felin. num. 5. Angel. simonia 6. num. 3. Nauarr. lib. 5. consil. tit. 3. de simon. in nouis, consil. 91. num. 7. & 97. num. 5. & 6. in antiquis, consil. 61. num. 5. & 6. Syluest. verbo simonia, quest. 8. dicto 5.

Hinc infert Nauarr. illo consil. 97. & 61. num. 5. 23 6. posse Episcopum dispensare, licet beneficium illud sit Canonicatus Ecclesiae cathedralis, quia Canonicatus non est dignitas, ut late ibi probat.

Nota primò, quòd dum loquimur de benefici 24 cio habito simoniace ignoranter, non intelligimus quando ipsemet beneficiarius commisit simoniam, ignorans esse talem, sed quando alij commiserunt simoniam ipso ignorante. Sic enim loquitur cap. penult. de elect. & omnes Doctores citati.

Secundò nota, quòd aliqui limitant, nisi 25 postea ratum habeat, quia retrahitur rati habitio, ac iudicandum est, ac si à principio sciret: & colligitur ex dicto cap. penultimo, de elect. ibi, nec ratum habente. Sic glossa ibi versic. ratum, Butrio ibi num. 7. Hostiensis, & Baldus ibi.

At melius Syluest. verbo simonia, quest. 8. dicto 5, 26 dicit posse dispensare Episcopum, licet postea ratum habeat, quia reuera non fuit simoniacus in receptione beneficij, vel ordinis. Et faciunt, quae dixi supra dub. 116. num. ... quòd scilicet per hanc rati habitationem non incurritur poena simoniaca; at poena est, quòd Episcopus non possit dispensare.

Secunda conclusio. Si tamen sponte non 27 renunciat illud beneficium simplex sic ignoranter per simoniam acceptum, sed expectat sententiam iudicis illum beneficium priuantis, concordant omnes, quòd in alia vacatione potest Episcopus dispensare, ut illud beneficium obtineat, quia cap. penult. de elect. tantum negat ea vice, quod communiter Doctores, & Innocent. ibi, vt mox videbimus, explicant, id est, ea vacatione; & sic per argumentum à contrario sensu probatur posse in alia vacatione.

At dissentiunt Doctores, an possit in illa vac 28 catione; & quidam dicunt id posse vtilitate, vel necessitate Ecclesiae suadente, alij non. Sic

Sic Butrio cap. de simoniace, de simon. num. 5. & cap. penult. de elect. num. 7. vbi Immoles num. 1. fine.

29 At verius est non posse, quia d. cap. penult. dicitur posse, quando alter libere renunciat: ergo per argumentum à contrario sensu non potest quando coactè renunciat Sic Panorm. cap. de simoniace, de simon. num. 7. & ibi Felinus num. 5. Armil. verb. simonia, num. 52.

30 Limita, vt hoc intelligatur, quando certior factus de simonia expectat sententiam; secus si non expectet, quia non est certus de simonia commissa; tunc enim in nulla est culpa, & sic ei non nocet: sic Felin. & Panorm. proximè citati.

31 Tertia conclusio. Quando beneficium per simoniam ignoranter acceptum est Curatum, aut dignitas, & cognita simonia sponte renunciat beneficiarius, conueniunt omnes Doctores quòd in alia vacatione potest Episcopus dispensare, vt illudmet habeat, quia cap. penult. de elect. solum negat Episcopo facultatem ea vice, id est, ea vacatione, purgat enim vitium per intermedium personam: nam si immediate idemmet haberet illud beneficium, videretur promorio vitiosa ex proximitate viti; quia quae in continentia sunt, videntur inesse, cap. officij, de elect. & l. l. ff. si certum petatur; & sic tenent omnes Doctores iuris Canonici statim citandi: nam summiste citandi non distinguunt de eadem, vel alia vacatione.

At discordant Doctores, an in illamet vacatio 32 ne possit Episcopus dispensare; quidam enim dicunt id posse ex euidenti vtilitate. Sic Butrio cap. de simoniace, de simon. num. 5. & cap. penult. de elect. num. 7. vbi Host. & Immoles num. 1. & fine. Calder. cap. post translationem, de renunciat. & haec est communis, teste Panorm. d. cap. penult. num. 4.

33 Alij verò dicunt posse Episcopum absolute dispensare, vt statim habeat idem beneficium. Probat ex cap. praesentium 1. quest. 5. vbi dispensat Episcopus in dignitate assumenda cum eo, qui sponte renunciat. Ordini ignoranter simoniace accepto; & ex cap. penult. de elect. à contrario sensu; ibi enim negatur facultas Episcopo dispensandi, si talis electio reprobanda fuerit, scilicet per sententiam. Sic tenet Glossa, dicens fortè hoc sic esse; cap. penult. de elect. versic. illa, & definit eam tenet cap. post translationem, de renunciat. versic. nequeat, fine, & ibi Butrio num. 39. Limitans, nisi sit Episcopatus: & absolute non explicant an loquantur de beneficio curato, vel simplici (licet videantur expresse loqui de curato, quia referunt contrarias sententias, & circa beneficium simplex, vt dixi in prima conclusione, omnes conueniunt) eam tenent Angel. simonia 6. num. 3. Syluest. verbo suspensio q. 7. dicto 3. Tancredus per eos citatus.

34 At verius est nullo modo posse, quia cap. penult. de elect. in versic. quamuis, venit aduertit ad praecedentia, vbi fuerat dictum de dispensatione ad praelaturam; & subdit, quamuis in simplici beneficio potest Episcopus post liberam resignationem dispensare; ergo secus est in praelatura, alias perperam constitueretur ibi quoad hoc, differentia inter simplex beneficium, & praelaturam. Nec obstat cap. praesentium, 1. quest. 5. quia loquitur in alio casu: & illius capitis possunt videri variae expositiones in Glossa d. cap. penult. versic. illa. Sic tenent Boatius, quem refert, ac sequitur Panorm. cap. penult. de elect. num. 4. & 5. & cap. de simoniace, num. 7. vbi &

Felin. num. 4. & faciunt alij absolute dicentes non posse Episcopum dispensare in praelatura, vel dignitate. Hi sunt Innoc. cap. de simoniace, de simon. num. 2. Nauarr. lib. 5. consil. tit. 3. de simon. in nouis consil. 91. num. 7. in antiquis consil. 35. num. 7.

Quarta conclusio. Quando verò cognita simonia non sponte renunciat Curatum, vel dignitatem per simoniam ignoranter adeptam, sed expectat sententiam, adhuc tenet Butrio cap. penult. de elect. num. 7. & cap. de simoniace, de simon. num. 5. Episcopum posse ex necessitate, vel vtilitate Ecclesiae dispensare in ea vacatione; in alia verò vacatione posse absolute, quia cap. penult. de elect. tantum negat Episcopo facultatem dispensandi ea vice, id est, ea vacatione: at verius est absolute non posse in ea vacatione. Patet ex proxima conclusione, vbi id probatur, etiam quando renunciat, nedum quando expectauit sententiam. Et sic tenent Panorm. Felin. ibi pro ea citati, & Glossa cap. post translationem, de renunciat. versic. nequeat, fine, & Anton. ibi num. 39. Immoles cap. penult. de elect. num. 1. & fine.

Hucilque actum est, quando beneficium est ac 36 ceptum ignoranter simoniace: sequentes conclusiones sunt, quando scienter.

Quinta conclusio. Si sciens recipiat per simonia 37 niam curatum, vel dignitatem, & sponte renunciat, potest Episcopus dispensare, vt in alia Ecclesia, vel in illamet obtineat alia beneficia: at vt obtineat idemmet beneficium, quod renunciauit, solus Papa dispensat. Probat ut à contrario sensu ex cap. penult. de elect. vbi tantum permittitur Episcopo, quando ignoranter, & sponte renunciat, & non in illa vice, sed in alia vacatione. Haec est contra Felin. cap. de simoniace, num. 3. dicentem posse Episcopum, sed non ea vice: tenent Butrio eo cap. de simoniace, num. 5. & cap. penult. de elect. num. 7. Panorm. eo cap. de simoniace, num. 6. & ibi Innocent. 2. Cald. cap. post translationem, & renunciat. Angel. simonia 6. num. 3. Tabien. verbo simonia, quest. 9. Sylu. verbo suspensio quest. 7. dicto 4. & quòd non possit in eodem beneficio, tenent Doctores citandi infra notabili 2. num. 42.

Nota primò, quòd hi Doctores ponunt hanc 38 differentiam quòd Episcopus potest dispensare, vt in alia Ecclesia habeat beneficium, & ministret in ordinibus susceptis: at si dispensat, vt in eadem Ecclesia, tantum ministrabit in ordinibus minoribus, ad superiores verò non ascendet. Sic Panorm. Innoc. Calder. Butrio, Tabien. Angel. Syluest. proximè citati. Immo Panorm. Angel. Syluest. dicunt tantum posse dispensare, vt in eadem Ecclesia habeat aliud beneficium, modo sit simplex.

At hi Doctores supponunt simoniacum in benefi 39 cio esse inhabile ad alia: cuius contrarium docuimus supra dub. 104. num. ... vbi diximus sequuta abolitione ab excommunicatione non indigere dispensatione ad obtinendum in alia, vel in eadem Ecclesia quodcumque beneficium, praeter simoniace adeptum. Supponunt etiam simoniacum in beneficio esse suspensum, & sic egere dispensationem ad ministrandum in suscepris, vel ascendendum ad superiores ordines. At eo dub. 104. num. ... diximus non esse suspensum: & sic consequenter dicemus non indigere dispensatione ad ministrandum in ordinibus suscepris, vel ascendendum ad superiores.

Sed poterit haec doctrina habere locum in inhabilitate, quam contrahit ad alia beneficia committens 40

mitrens simoniam confidentialem, iuxta motum proprium Pij Quintinam et si excommunicatio referretur Papae in illo motu proprio, at inhabilitas non referatur, vt bene Enriquez lib. 13. de excommunicat. cap. 37. sine commento litera F. & cap. 36. num. 1. litera F. dicit posse Episcopum virtute Trident. sess. 24. cap. 6. de reformat. dispensare in inhabilitate occultae simoniae ad alia beneficia.

41 At virtute Bullae Cruciatae nec potest commissarius, nec confessor ab hac inhabilitate absolueri; quia non est censura inhabilitas, sed poena, & Bulla non concedit poenas; & quia in Bulla denegatur commissario facultas absoluedi ab irregularitate simoniae. Sic Manuel 2. tomo summa c. 66. sine. & in Bulla Cruc. §. 12. num. 3. & in expositione motus Proprii Pij Quinti circa ingressum in monasteria Monialium, num. 35. & alij: & dicit Manuel eo num. 35. posse Episcopum virtute Trid. d. sess. 24. c. 6. dispensare in inhabilitate ad officia, & pruitatione officiorum, quando procedunt ex delicto occulto. Sed de hoc latè dicam in expositione motus Clem. VIII. de largit. numerum.

42 Secundo nota, quod etiam quando est beneficium simplex, licet Butrio cap. de simoniace, de simon. num. 5. dicat posse Episcopum dispensare ex euidenti utilitate cum recipiente illud scienter simoniace, at dicendum non posse, argumento à contrario sensu ex cap. penult. de elect. vbi tantum conceditur quando sponte renunciat, & ignoranter accepit. Sic Anton. cap. post translationem, de renunciat. num. 39. & cap. penult. de elect. n. 7. Tabien. verbo simonia, quest. 9. Panorm. cap. de simoniace, de simon. num. 7. D. Thom. 2. 2. quest. 100. art. 6. ad 7. Sotus lib. 9. de iust. quest. 8. art. 2. conclus. vltima. Lud. Lopez 1. p. instr. noui cap. 307. fol. 972. pag. 2. Rebuff. pract. tit. quot. modis acquirantur beneficia, num. 9. Nauar. lib. 5. consil. tit. de simon. in nouis consil. 91. num. 7. in antiquis consil. 35. licet D. Thom. Nauar. Rebuff. Sotus, Ludou. Lopez non distinguant. si beneficium sit simplex, aut curatum, sed indistinctè id docent de beneficio.

43 Vltima conclusio. Si expectat sententiam priuationis, qui scienter recepit dignitatem, vel curatum simoniace, nullo modo potest Episcopus dispensare cum illo ad illud, vel aliud beneficium, quia damnatus per sententiam de simonia est effectus infamis infamia iuris, vt dixi supra dub. 104. & vt docet Nau. lib. 5. consil. tit. de simon. in nouis consil. 91. num. 6. versio. ad tertium, ad tertium, in antiquis consil. 35. n. 6. versio. ad tertium) est irregularis, quia infamis: & cum infami infamia iuris non dispensat Episcopus, nisi in casibus in iure expressis, vt notatur cap. clem. re. de sentent. & re iudic. Item quia Episcopus dispensat in adulterio, & minoribus delictis, vt notatur cap. at si clericus, de iudic. sine; at simonia est grauior cap. siens, & cap. licet, de simon. Sic Panorm. cap. de simoniace, de simon. num. 6. Artil. verb. simonia num. 51. Tabien. ibi, quest. 9. Syluest. verb. suspensio quest. 7. Acto 4. Angel. simonia 6. num. 3.

44 Immo eadem ratio probat idem in beneficio simplici, damnatus enim de simonia in illo, efficitur infamis. Panorm. eodem cap. de simoniace, n. 7. Tandem notanda sunt tria.

45 Primò nota, quod, vt valeat dispensatio obtinentis beneficium, quod scienter simoniace obtinuerat, est opus facere mentionem, quod simoniace obtinuerit, non autem, vt obtineat alia, vt habes supra dub. 104. num. ...

Secundo nota, quod qui simoniace obtinuerat beneficium, v. g. Canoniatum, etiam ignoranter, si postea dispenseret cum eo ad illum canoniatum, non conseruabit locum, quem antea habebat in Capitulo, sed tanquam modernior aliis obtinebit vltimum locum. Ratio, quia antea tenebatur renuciare, & per renunciationem vacauit; & sic habetur cap. ex infirmatione, de simon. & probat latè Nauar. lib. 5. consil. tit. de simon. in nouis consil. 97. num. 4. in antiquis consil. 61. num. 4. Hoc tamen intelligo, quando ipse Canonicus renuciavit canoniatui: nam tenendo, quod talis collatio fuit valida, quando simoniace ignoranter accepit, vt supra tenui, si ipse non renunciet, sed obtineat à Papa reualidationem, manebit in eodem loco, quem antea habebat in Capitulo, quia non desit esse Canonicus.

47 Vltimò nota, quod si is, qui recipit beneficium simoniace ignoranter, petat à Pontifice compositionem fructuum perceptorum, & reualidationem tituli, si Pontifex respondeat, concedendo compositionem; at circa beneficium nec aufero, nec confero: hic non potest retinere beneficium, quia indigebat noua reualidatione tituli. Sic Nauar. lib. 5. consil. de simon. in antiquis consil. 73. in nouis, in fine totius quinti libri.

An verò possit quis super illicite compositi 48 Cruciatam, dicam in expositione Cruciatæ, dub. 100.

DVBIVM CXXI.

An qui tenetur restituere fructus simoniace perceptos, vel alia debita incerti domini casu quo illi fructus possunt restitui pauperibus, iuxta dicta supra dub. 119. satisfaciatur elemosynis, quas huius obligationis aut ignarus, aut immemor pauperibus erogauit.

Pro solutione huius præmittendum est, quod qui ex deuotione facit opus, ad quod tenebatur, v. g. audit Missam in die festo, immemor, aut ignatus præcepti, quia ignorabat, vel non recordabatur esse festum, satisfaciatur præcepto, ita vt postea memor, vel certior factus de præcepto non teneatur iterum audire, quia licet desit intentio actualis satisfaciendi præcepto, at desit virtualis, vel saltem habitualis, qua si ille nosset præceptum, vellet illi eo opere satisfacere, quando non est intentio contraria. Probat, quia alias sequerentur multa inconuenientia.

Primò, quod, qui celebraret in Pascheate ex consuetudine celebrandi non recordatus præcepti, non adimplet illud, sed peccaret mortaliter, & similiter, qui frequenter conficeretur in anno: quos tamen nullus damnabit.

Secundo, quia lex absolute præcipit actum, & non præcipit fieri tali intentione. Sic multi, quos retuli lib. 1. summa cap. 13. num. 9. vbi de hoc latè egi.

Ex hoc inferunt aliqui quod si amicus ne sciens alteri amico aliquid debere ex iustitia, tantundem ei donet, satisfaciatur debito ex iustitia, nisi iste dono tantundem receperit, vel recipiat ab amico: & si minus dono receperit ab amico, in illo, in quo excedit, satisfaciatur pro debito iustitiæ: nisi

nisi expresse habuerit intentionem contrariam, quia semper intelligitur virtualiter soluisse: nam semper intelligitur illa maxima, quod vult se à debito liberare quamprimum potest. Similiter quando quis tenebatur propter incertitudinem creditorum, vel ob aliam causam restituere pauperibus, si ignarus, aut immemor huius obligationis, facit elemosynas, potest omnes elemosynas, quas fecit post talem obligationem, compensare cum debito illo. Sic nonnulli docti iuniores.

3 Sed hoc posterius placet mihi, non autem prius de debitore certo, cui ignatus debiti aliquid donat amicus, quia licet legatum compensetur cum debito necessario, at donatio non videtur facta animo compensandi cum debito, vt infra dicam lib. 4. cap. 2. dub. 15. de legatis, eo quod cum donatio sit merè gratuita, eius naturæ repugnat ratio debiti; & ita qui donat, habet intentionem expressam gratis, & absque omni debito dandi; & sic repugnat intentioni virtuali satisfaciendi pro debito: at elemosyna non repugnat ratio debiti, modo non sit debita eius naturæ speciali lege iustitiæ, illimet, vt ratione mutui, vel venditionis, &c. Et hoc clarè patet, quia secundum multos, & est valde probabile, extremè indigenti tenetur diues ex iustitia dare elemosynas, & tamen si ex penitentia sacramentali, vel eo quod habet debita incerti domini, teneretur ad elemosynas, satisfaciatur dando sic indigenti: & ideo dum donat, repugnat rationi donationis intentio virtualis satisfaciendi pro debito, si nosset, quare talis intentio non est: at cum elemosyna non repugnet velle satisfacere pro debita aliis elemosyna, censetur habere hanc intentionem virtuales, & sic satisfaciatur.

DVBIVM CXXII.

An si quis existens excommunicatus, vel per simoniam obtinuit beneficium, quod spectet ad iustitiam, indigeat noua patroni presentatione, quando est absolutus ab excommunicatione, vel dispensatus in illa simonia, vt obtineat beneficium.

1 Primò dico, si talis presentatio facta est ante excommunicationem, vel non simoniace, & postea excommunicatus, vel simoniace obtinuit beneficium, absolutus ab excommunicatione, vel dispensatus in simonia non indiget noua presentatione, sed reualidatione tituli. Ratio, quia illa presentatio fuit legitima, nec illo est priuatus presentatione legitime facta, sed beneficio male obtento. Sic Enriquez, & alij iuniores à me consulti.

2 Secundò dico, si tamen presentatio facta fuit simoniace, vel dum erat excommunicatus, indiget noua presentatione. Ratio, presentatio fuit nulla: sic iidem iuniores, sicut supra dub. 71. dixi, quod si patronus excommunicatus denunciatus presentat aliquem ad beneficium, in iustitia facta virtute dicte presentationis est nulla, sicut & ipsa presentatio.

3 Tertio dico, quod si de omnibus fieret relatio Papæ, ipse posset etiam reualidare illam presentationem, siquidem solo iure Ecclesiastico est

nulla: memento tamen, quod si est patronatus laici, oportet de hoc facere mentionem, cum non facta expressa huius mentione, non censetur Papa illi derogare, vt dixi supra dub. 54.

DVBIVM CXXIII.

An qui simoniace, vel existens excommunicatus obtinuit beneficium, absolui possit, dum procurat dispensationem, seu reualidationem tituli: vel cogendus sit statim resignare.

1 It conclusio. Si statim sine mora mitteret pro dispensatione, potest absolui; secus si in hoc immoretur. Ratio, quia dum facit diligentias, non est in mora: vt fur non est in mora, & potest retinere, dum petit remissionem à domino. Sic Medina lib. 1. summa cap. 14. §. 21. sine. Manuel 2. tomo summa cap. 66. sine. Ludou. Lopez 1. p. instr. noui, cap. 307. fol. 971. pag. 2. Enriquez lib. 7. de indulgent. cap. 34. num. 7. & lib. 13. de excommunicat. cap. 14. num. 2. & fere expresse id dicunt Syluest. beneficium 5. in principio, Tabien. beneficium 3. §. 5. quest. 3. D. Anton. 2. p. tit. 1. cap. 5. §. 11. sine. Artil. verbo beneficium, num. 57.

2 Immo licet tale beneficium sit Curatum, si talis absoluat ab excommunicatione, & ab irregularitate, quam contraxit celebrando, vel ministrando sacramenta, potest, si res est occulta, & statim mittit pro dispensatione, remanere in eadem administratione beneficij per illud breue tempus, dum venit dispensatio; quia cum defectus tituli sit occultus, habet veram iustitiam, & verè administrat sacramenta. Sic quidam docti iuniores.

CAPVT IV.

De tributis, & vectigalibus.

SVMMARIVM.

- DVB. 1. An fas sit Principi iusta tributa imponere, & huiusmodi lex tributa imponens obliget ad eorum solutionem ante iudicis sententiam.
2. Quot, & quæ conditiones exigantur ad tributorum instituan.
3. Qualis debeat esse facultas regia, vt virtute illius possit quis tributa imponere.
4. An antiqua consuetudo, cuius initij memoria non extat, det auctoritatem ad imponenda noua tributa, vel tantum ad exigendum vetera.
5. An Principibus Sarracenis, & alijs Principibus infidelibus teneantur soluere huiusmodi tributa alijs iusta, Christiani transuentes per eorum terras.
6. An teneantur subditi ad tributum soluendum, quando est dubia iustitia tributi.
7. An publicani exigentes tributa peccent, quando est dubium, Doctorum, & prudentium iudicio, an sint iusta.
8. Circa eandem secundam conditionem, an quando iam non extat, sed cessauit causa, ob quam est tributum impostum, vel si adhuc extat Princeps, qui tributa exigat, non prestat id, propter quod constat tale tributum fuisse à Principe impostum, teneantur subditi in conscientia soluere illud tributum.

Verum,